

Kell egy hely....

Beszélgetés Lendvai Györggyel, a MÁV Zenekar ügyvezető igazgatójával

A könnyűzenéből kölcsönöztem ezúttal a címet (A padlás c. musicalból). Mert valóban kell egy hely. Mindenkinek. Egy nagyzenekarnak is. Ahol jól érzi magát, ahol dolgozni tud, ahol valamifajta állandóságot érez. Elég régen tudjuk, hogy a MÁV Zenekarnak székház gondjai vannak, ami bizony nem kis gond, amúgy viszont fut a szekér. Remek szezon áll mögöttük, sikeres, sőt zajos sikerű koncertek, szép tervek a jövő évadot illetően, és így tovább. Ám a munkához székház kell. Minél előbb. Ezekről a gondokról és örömeikről kérdeztem Lendvai Györgyöt.

■ *A történelem olykor játszik velünk. Most éppen a MÁV Zenekarral. Ha pár évvel ezelőtt azt kérdeztem volna, elégedettek-e a Múzeum utcai, belvárosi székházzal, akkor valószínűleg azt válaszolták volna, remek a hely, bár elég szűk a próbaterem, hiszen olykor szinte odaér a vonósok könyöke a falhoz, tehát örülnének, ha egy nagyobb teremben próbálhatnának. Ma már viszont tudjuk, menniük kell előbb-utóbb, mert tényleg közbelépett a történelem. A zivataros magyar történelem. S emiatt most vissza kell mennünk az időben, több mint fél évszázadot. Az újságolvasók eddig annyit tudhattak, az állam visszaadta az épületet a görögkeleti egyháznak.*

– Ezt a palotát a Károlyiak építették, sohasem tartozott egyházi tulajdonba. Aztán, mint oly sok mindent, ezt is „államosították”. S ha már a történelmet hozzuk szóba, a dinasztia feje, Károlyi László meghallván, hogy az épület az ortodox egyházhhoz kerül, érdekes módon nem azt sérelmezte, miért is nem ők kapják vissza, hanem hogy az ortodox egyház miképpen kerül ide? Egy pillanat alatt történelmi távlatból tekintett a dologra, s azt mondta, az az ortodox egyház, amelyik a '48-as forradalom után olyan aktívan vett részt az erdélyi megtorlásban, annak hogyan lehet a Magyar Nemzeti Múzeum szomszédságában, ahonnan az egész forradalom elindult, odaadni egy épületet?

■ *Valószínűnek tartom, a visszaadók nem ismerték ezeket a történelmi tényeket. Önök mikor értesültek arról, hogy menniük kell?*

– A történet 2013-ra nyúlik vissza. Az esztendő végén a vasút visszaadta az államnak az épületet. Nem csak ezt, hanem a vasút üzemeltetéséhez már nem szükséges valamennyi épületét. Amikor én idejöttem a zenekarhoz, tizenöt évvel ezelőtt, akkor ez egy százharmincezres nagyvállalat volt, most harmincötezer ember dolgozik benne. Nyilván az ingatlan igény is ennek megfelelően csökkent. Ez az épület is kiürült, és akkor visszaadta a Nemzeti Vagyonkezelő kezébe a MÁV. Mi itt maradtunk, én pedig megkerestem a Károlyi családot, akikkel

együtt elmentünk Lázár János miniszter úrhoz, s ennek eredményeként egy nagy ívű terv született. Az udvar befedésével egy 300-400 fős koncertterem készült volna el, a második szinttől kezdve pedig egy hotelt tervezünk ide. A koncepció megjárta a különböző minisztériumokat, a gazdasági számítások is elkészültek. Megvolt az üzemeltető is. Azt akartuk bemutatni, miképpen lehet egy palotát úgy hasznosítani, és a jövő számára értékessé tenni, hogy a profitérdekelt és a nonprofit tevékenység egy épületben van, és a kettő kiegészíti és segíti egymást.

■ *Mivel megmutatta nekem a terveket, amik nagyon szépek, hadd mondjak véleményt, mint olyan ember, aki negyven évet dolgozott az épület szomszédságában, és nagyon megszerette a Palotanegyedet. Az önök elképzelése gyönyörűen beleillett volna az egyre szépülő környezetbe. Ha megvalósult volna. De miért is nem valósult meg?*

– Ezt nem tudjuk pontosan. Lázár miniszter úrnál voltak a tervek azzal, hogy kormányülés elé kerülnek. Úgy nézett ki, az elképzelés hamarosan zöld utat kap. Egyszer csak fölhívott engem az Origó egyik munkatársa, s megkérdezte, hová megy holnap a zenekar. Én semmiről nem tudtam, de kiderült, a Közlönyben közben megjelent, hogy az épületet az ortodox egyház kapta meg. Ennek is persze külön története van. A Görögkeleti Ortodox Egyház temploma ott áll a Duna partján, a Petőfi téren, amit 1945 után az orosz ortodox egyház foglalt el. A görögkeletiek ezt megpróbálták visszaszerezni a rendszerváltás után. Nem nagy sikerrel. Szerintem valószínűleg egyfajta kompenzációként kapták meg végül ezt a palotát. Nyilván elmaradt az egyeztetés a kormánytagok között, nekünk meg pechünk volt.

■ *Nem lehet túl jó érzés bizonytalanságban élni. Hallottuk, hogy voltak lázas „helykeresési” időszakok. Ezek szerint eredménytelenül?*

– Mondhatom, nekünk hetvenéves gyakorlatunk van abban, miképpen lehet bizonytalanságban dolgozni. Ugyanakkor én igyekszem a gondoktól megkímélni a zenekari tagokat. Az ő dolguk a gyakorlás, a próbálás a sikeres szereplés érdekében. Ráadásul hetente változott a helyzet a székházzal kapcsolatban. Nem kell, hogy ebből a muzsikuskok bármit is megérezzenek. Mi ugyebár egy alapítvány vagyunk, melynek kötelessége a céljaihoz eszközöket rendelni. Ezek egyike a hely, ahol dolgozhatunk. Annak idején ez nagyon jól működött, hiszen a MÁV-tól megkaptuk ezt a próbatermet, valamint a működésünkhöz szükséges pénz egy részét. Aztán a csillagok állása nem volt túl szerencsés számunkra, kiderült, előbb-utóbb mennünk kell. Jó ideig nem járt sikerrel a keresgélésünk. Az utolsó fél évben, amikor a helykeresés legnagyobb dandárja volt, rengeteg segítséget kaptunk alapítónktól, a MÁV-tól, s most úgy néz ki, az ő közreműködésükkel sikerült is egy ideiglenes megoldást találni.

■ *Arra gondol, amit a legutóbbi zenekari kuratóriumi ülésen a kurátorok is hallhattak? Nevezetesen, hogy a Stefánia úton találtak egy alkalmas épületet?*

– Igen. Legalább egy évig kerestük az „igazit”. Megnéztünk 60-70 épületet, ezeket a vasúttársaságnál dolgozó ingatlanos kollégák kutatták fel, és miután megtaláltuk az említett Stefánia útít, ők abban is segítettek, hogy a bérbeadás feltételeiről tudjunk tárgyalni, hiszen ehhez mi itt, a zenekarban nem értünk. Ezért nagyon hálásak vagyunk nekik. Tehát úgy néz ki, most megvan az a hely, ahová ideiglenesen bemehetünk.

■ *Miért ideiglenesen? Értem én, hogy önök megszokták a bizonytalanságot, de most már azért úgy gondolnánk, ha végre rábukkantak egy megfelelő épületre, akkor itt jó sokáig megpihenhetnek.*

– Mivel kiderült, hogy a jelenlegi helyünkre tervezett „nagyívű” koncepciónk nem valósulhat meg, Czepek Gábor államtitkár úr vezetésével – aki egyébként a ze-

nekar fővédnöke – elkezdtük keresni a végleges megoldást. Több ingatlan szóba jött, végül a kormány a Törekvés Művelődési Ház mellett tette le a voksát, amely az Eiffel csarnok mellett van, a Kőbányai úti vasúti átjáró közelében. A leendő opera-központ és a leendő Közlekedési Múzeum mellett. Az ott egy nagyszerű kulturális központ lesz. Úgy van, hogy a zenekar odamegy egy felújítás után. Erről megint született egy kormányhatározati terv, ami szintén nem került a kormány elé. Azóta új kormány van, és mi várjuk, lesz-e ebből a tervből valami. Tudni kell, hogy a Törekvés kultúrház felújításához is kell néhány év, tehát a Stefánia úti épület ideiglenes elhelyezésünkre szolgál. Közben én megegyeztem az egyházzal – azóta nekik már a tulajdonukban van ez a Múzeum utcai épület –, hogy itt maradhatunk, s van egy írásos megállapodásunk, miszerint ez határozatlan időre szól. Kifejezetten jó a viszonyunk velük. Ők sem tudják pontosan, mikor lesz pénzük ennek az épületnek a felújítására.

■ *No, de akkor abban a pillanatban, amikor pénzünk lesz rá, önöknek menni kell!*

– Így van, bár ebben a megállapodásban van egy hatvan napos határidő.

■ *Na, az nem sok.*

– Nem. Emiatt kellett keresnünk egy ideiglenes megoldást. Most tehát van egy ingatlanunk, amit bérelni lehet, és ez biztonságot ad. Ha hatvan nap alatt kellene rálelnünk egy próbateremre, az lehetetlen vállalkozás lenne, hiszen ezt is milyen sokáig keresgéltük! Most tehát már nincs miért aggódnunk, a Stefánia úti ház jó próbahelyszín lesz.

■ *Mi ennek a hosszúra nyúlt próbaterem keresésnek a tanulsága?*

– Ha úgy közelítem meg a történeteket, mit is csinálhattunk volna másképp, hogy ez ne így legyen, akkor nagyon nehéz erre válaszolni. Azt, hogy így alakult a dolog, bizonyos fatális véletlenek is befolyásolták. Nekem sok erőt adott, hogy néhány zenekar hasonló kálváriáját végignézhettem. Például amikor a BM Zenekar egy ebédlőben próbált, mert kirakták őket a Duna Palotából, s a kottáik az egyik helyen voltak, a hangszerek meg egy másikon! De túléltek. Emlékszem a Dohnányi Zenekar kanossza-járására is, amibe a vezetőjük majdnem belebetegedett. Aztán szerencsére megoldódott a gondjuk. Meglehet, számunkra is jön most négy év, hogy ideiglenes helyen leszünk. Ám mi nem négy évben mérjük a zenekar életét, s bízunk benne, hogy ez csak egy átmeneti időszak. Hiszek abban, hogy folytonosan kell keresni a jó megoldásokat, és akkor ezek egy része meg is valósul.

■ *Akkor beszéljünk a biztos dolgokról! Biztos az, ami már megtörtént. Nos, figyelemmel kísérve a zenekar*

Fotó: RÓZSA ZSUZSANNA

A Zene-Tér-Kép nagyszerű sorozata a régi próbateremben

munkáját, igazán sikeres éveket tudhatnak maguk mögött. Teltházás koncerteket, melyeken érdekes és szép produkciók hangzottak el, kiváló szereplőkkel. Május végén pedig szabadtéri hangversenysorozattal örvendeztették meg a tisztelt zenerajongókat.

– Ilyen szezonbeharangozó napot eddig még nem csináltunk. Most van egy új kis marketing csapatunk, remek szakemberrel az élén, s mert a közönségbázisunk adott, nem kellett törődnünk azzal, hogyan fogjuk eladni a jegyeket. Itt a Palotanegyed környékén hét koncerten muzsikáltunk több helyen is napközben, este pedig a Pollack Mihály téren. Június elején elkezdtük a bérletezést, s ennek egy nyitóeseménye volt ez a szabadtéri szereplés. Megújul a marketing munkánk is az emlegett szakember és csapata közreműködésével, az elektronikus megjelenéstől kezdve a közönséggel való egyéb kapcsolattartási formákig. A nemrégiben megtartott sajtótájékoztatókon pedig már az egész évad programját ismertettük.

■ *Aki ezt nem hallotta, annak kedvéért mit emelne ki?*

– Nagyon büszke vagyok a mesterbérletünkre, amely nagyon erős, mert a hangversenysorozat Maxim Vengerovval kezdődik, aki hegedülni és vezényelni is fog, a második koncertünkön Charles Dutoit dirigálja a Kékszakállút Komlói Ildikó és Kovács István közreműködésével, a harmadikon Roby Lakatos játszik majd Csaba Péterrel. Péter vezényel, de úgy néz ki, hogy hegedülni is fognak együtt. A sorozat utolsó hangversenyén pedig Kobayashi Ken Ichiro áll a zenekar élén. Ez immár hagyomány, hiszen a mester tiszteletbeli vendégkarmesterünk, de ezúttal van egy különlegessége is az előadásnak. Ugyanis jövőre ünnepeljük a 150. éves évfordulóját annak, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia és a Japán Császárság felvette egymással a diplomáciai kapcsolatot. Ennek kapcsán ez a Kobayashi koncert ünnepi koncert lesz, melynek érdekessége, hogy egy hét

múlva a tokiói Suntory Hall-ban a MÁV zenekarral ugyanez még egyszer elhangzik, majd a csapatunk elindul egy tíz napos japán turnéra a mesterrel. Az pedig egy nagyon erős szakmai visszajelzés, hogy az évad során 22 koncertünket fogja a Magyar Rádió közvetíteni.

A zenekar szakmai munkájának igazi fokmérője: kikkel, miket és hogyan játszunk. Nagyon tud bosszantani, amikor valaki azzal kérkedik, hogy – kétes értékű show műsorokkal – miként tudta x milliárd forint fölé emelni a bevételeit, s ettől azt gondolja, hogy felzárkózott az ország vezető zenekarai mellé. Nagyon káros, sőt veszélyes ilyesmivel áztatni a zenei közéletet és a kulturális terület döntéshozóit.

■ *Jól láttam-e itt az asztalán egy fényképet Andrea Bocelliről? Ha jól, akkor gyanakszom. Magam évekkal ezelőtt voltam olyan szerencsés, hogy elutazhattam Libanonba, ahol egy szabadtéri fesztiválon világsztár operaénekest kísért a zenekar, Kiri Te Kanawát. Ismert, hogy a három tenort is kísérték többször is a koncertjeiken. Ezúttal most Bocelli következik?*

– A világsztárokkal való kapcsolatoknak a múltban gyökereznek a hagyományai. Amikor megalakult a zenekar, s az úgynevezett Gördülő Zenekarral jártuk az országot. Pár esztendő múlva az Operaház is csatlakozott ehhez a „gördüléshez”. Rengeteg operát játszottunk. És azóta sem estünk ki a gyakorlatból. A rutinos operakarmesterek mondják, hogy ez a zenekar jól tud kísérni, és ismeri a repertoárt. Így aztán egy szép napon a legendás Rudas koncertiroda is megkeresett bennünket, ennek köszönhetően a három tenort kísértük mi külön-külön is, együtt is, szóval sok koncertünk volt velük. Most pedig arra kaptunk felkérést, hogy Bocelli koncertjeit kísérjük. Három hangverseny már megvolt, most megyünk Kölnbe, s már lekötötték augusztusra egy berlini fellépést is.

(Kondor Katalin)